

Gerbiamieji Johno McCaino laisvės apdovanojimo laureatai,
gerbiamieji senatoriai,
gerbiamasis Danieli Twiningai ir IRI komanda,
gerbiamieji susirinkusieji,

man buvo 14 metų 1989 m. rugpjūtį, kai du milijonai lietuvių, latvių ir estų susikibo rankomis į žmonių grandinę – Baltijos kelią, norėdami parodyti pasauliui, kad mūsų tautos nenurims, kol neatgaus laisvės.

Tų pačių metų lapkritį griuvo Berlyno siena. Po kelių mėnesių Lietuva paskelbė nepriklausomybę. 14 žmonių paaukojo gyvybes už mūsų laisvę 1991 m. sausį. Po pusmečio 7 žuvo saugodami mūsų sieną. Bet Lietuva atkūrė ir apgynė savo nepriklausomybę.

Būdama paauglė, tikrai nepajėgiau iki galo suvokti, kokia atsakomybė gulė ant tų, kurie vedė mūsų tautą į laisvę.

Bet puikiai supratau šių įvykių svarbą ir mastą. Žinojau, kad regiu, kaip atgimsta mūsų valstybė.

Prisimenu Lietuvos trispalvių jūrą ir besišypsančius, laimingus žmonių, skelbiančių režimo pabaigą, veidus.

Prisimenu netikrumą ir ryžtą. Baimę ir drąsą. Milžinišką taikios minios galią. Gedulą dėl paaukotų gyvybių. Ir stebuklingą laisvės jausmą.

Laisvės, kurią pavyko atgauti dėl Lietuvos žmonių narsos. Taip pat todėl, kad pasaulis neužmerkė akių prieš mūsų kovą. Nes laisvojo pasaulio tautos ir vyriausybės buvo su mumis, kai reikėjo, kad mus matytų, girdėtų ir palaikytų.

Praėjo daug metų.

Pernai Lietuva minėjo atkurtos nepriklausomybės 30-metį.

O Baltarusijos tautai ir vėl buvo atimta jos elementariausia teisė atiduoti savo balsus rinkimuose ir žinoti, kad jie bus suskaičiuoti.

Legendinė baltarusių kantrybė išseko. Šimtai tūkstančių užtvindė gatves, reikalaudami pokyčių.

Jie iškėlė vėliavas ir galvas. Atgimė laisva, nepriklausoma politinė Baltarusijos tauta.

Dešimtys tūkstančių žmonių Lietuvoje vėl susikibo rankomis Laisvės kelyje, paremdami baltarusių kovą. Kad visiems primintų stebuklą prie Baltijos jūros ir paskatintų Baltarusijos žmones sukurti savąjį.

Stebuklas dar neįvyko. Kol kas. Geležinė uždanga, kuri, kaip manėme, pakilo prieš kelis dešimtmečius, vėl užgulė baltarusius visu savo nepakeliamu svoriu ir žiaurumu.

Juos mušė, sodino į kalėjimus, šalino iš universitetų ir metė iš darbo. Dalis jų žuvo, nes nebenorėjo būti nuolankūs, paklusnūs, „neišsišokantys“. Laisva žiniasklaida ir pilietinės visuomenės organizacijos sunaikintos. Dešimtys tūkstančių baltarusių ištremti.

Minios iš gatvių buvo išvaikytos jėga. Tačiau Baltarusijos žmonių kančios tęsiasi. Ir šiandien jiems labiau nei bet kada reikia demokratinio pasaulio paramos.

Lietuva dabar yra to demokratinio pasaulio dalis. Didžiuojuosi, kad tūkstančiai baltarusių mūsų šalyje rado laikinus namus. Tikiuosi, kad jie grįš į laisvą ir demokratinę Baltarusiją. Ir jau greitai.

Didžiuojuosi priklausydama tautai, kuri palaikė Baltarusijos žmones daug seniau nei nuo 2020 m. rugpjūčio. Ir kuri šiandien yra su jais. Ne todėl, kad tokia vyriausybės politika.

Bet todėl, kad mes, lietuviai, žiūrėdami į žmones, kurie dabar kovoja už demokratiją ir laisvę, matome save prieš 30 metų. Prisimename, kaip mums reikėjo, kad mus matytų, išgirstų ir nepaliktų vienu.

Mums pavyko peršokti į demokratijos ir laisvės pusę – dabar mūsų eilė padėti kitiems, ištiesti palaikančią ranką jos siekiantiesiems.

Nesvarbu, kur jie būtų, – mūsų kaimynystėje Baltarusijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Moldovoje, Sakartvele, Armėnijoje ar tolimame Honkonge ar Taivane.

Nes laisvė yra mūsų DNR, ir, tikiuosi, kad tai niekada nepasikeis.

Ačiū, kad ši vakarą pagerbiate Lietuvą ir jos žmones. Esu dėkinga IRI už paramą Lietuvai, kai mums jos labiausiai reikėjo. Žaviuosi jūsų nuolatinėmis pastangomis skatinti laisvę ir demokratiją visame pasaulyje. Apgailestauju, kad šiandien negaliu būti su jumis, bet nekantrauju dirbti kartu.

Ačiū.